

УДК 339.138

Крайнюченко О.Ф.,

*к.е.н., доцент, доцент кафедри маркетингу Національного університету
харчових технологій, kraolfe@ukr.net*

Старолєтова Т.А.,

*магістрант кафедри маркетингу Національного університету харчових
технологій, staroletova99@gmail.com*

Україна, Київ

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ БОРОШНЯНИХ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ УКРАЇНИ

У статті подана інформація про сучасний стан ринку борошняних кондитерських виробів в Україні. Розглядаються його особливості, тенденції, проблеми та перспективи розвитку. Проаналізовано діяльність провідних вітчизняних підприємств-виробників борошняних кондитерських виробів. Розглянуто актуальний попит в Україні на борошняні вироби та його подальші перспективи розвитку. Також проведено аналіз експорту кондитерської продукції закордон. Визначено проблеми та перспективи для розвитку ринку борошняних кондитерських виробів України задля підвищення обґрунтованості маркетингових рішень.

Ключові слова: ринок борошняних кондитерських виробів, кондитерські підприємства, кондитерський ринок, кондитерські вироби, виробники-лідери, експорт.

Krainiuchenko O.F.,

*PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Marketing, National
University of Food Technologies, kraolfe@ukr.net*

Starolietova T.A.,

*Master's degree in Marketing, National University of Food Technologies,
staroletova99@gmail.com*

Ukraine, Kyiv

CURRENT STATE AND PROSPECTS OF THE DEVELOPMENT OF THE FLOUR CONFECTIONERY MARKET OF UKRAINE

The article provides information about the current state of the flour confectionery market in Ukraine. Its features, tendencies, problems and prospects of development are considered. The activity of the leading domestic enterprises-manufacturers of flour confectionery is analyzed. The current demand in Ukraine for flour products and its further development prospects are considered. An analysis of confectionery exports abroad was also conducted. Problems and prospects for the development of the flour confectionery market of Ukraine in order to increase the validity of marketing decisions are identified.

Key words: flour confectionery market, confectionery enterprises, confectionery market, confectionery products, leading manufacturers, export.

Постановка проблеми. За умов системної економічної кризи ринок кондитерських виробів України зазнав сильних змін. Основними факторами, що вплинули на ці зміни стали: девальвація гривні, зниження купівельної спроможності серед населення, військовий конфлікт на сході України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження діяльності ринку борошняних кондитерських виробів висвітлювалися у працях провідних вчених: А.О. Гагаріна, О.С. Галушко, С.М. Заболотного, М.А. Закревської, Д.О. Мараховського, О.О. Мозгової, С.В. Семенюка, А.К. Суботіна, Р.В. Федоровича, О.Б. Чернеги та інших науковців. Ученими було теоретично обґрунтована необхідність дослідження ринку кондитерських виробів як важливий фактор розвитку економіки в цілому.

Однак, незважаючи на велику кількість наукових праць вчених, на ринку виникають проблеми через вплив внутрішніх та зовнішніх факторів, що потребують подальших досліджень.

Метою статті є виявлення основних тенденцій, можливостей та перспектив розвитку українського ринку борошняних кондитерських виробів для прийняття обґрунтованих маркетингових рішень.

Виклад основного матеріалу. Український ринок кондитерських виробів є одним з найбільш розвинутих та привабливих у вітчизняній харчовій промисловості. Головними факторами зростання виробництва кондитерських виробів є: підвищення доходів серед населення, збільшення купівельної спроможності покупців та попиту на товари, посилення вимог щодо якості та безпечності харчових продуктів. Асортимент продукції кондитерської галузі охоплює майже усі групи кондитерської продукції. Вітчизняне виробництво є головним джерелом при створенні пропозиції на ринку, продукція якого у загальному обсязі становить приблизно 90-91%. Продукція кондитерських виробів експортується до більше ніж у 50 країн світу, що знаходяться на 5 континентах. Наразі продовжують відкриватися нові канали експорту [1, с. 29].

Згідно результатів 2020 року імпорт кондитерських виробів в Україну склав близько 60 тис. тонн продукції, що складає від усього обсягу виробництва української кондитерської продукції 9-10%. Це означає, що українські виробники здатні повністю забезпечити потреби українців на кондитерські вироби. Також після втрат поставок експорту на ринки Російської Федерації та країн Митного Союзу українські виробники кондитерської продукції почали займатись бізнес оптимізацією власних процесів, здійсненням диверсифікації бізнесу, пошуком перспективних напрямів збуту товарів, а також вдосконаленням якості кондитерських виробів для того, щоб вийти на європейські ринки та розвивати нові експортні можливості [1, с. 29].

Кондитерські вироби являють собою солодощі, які вирізняються високою харчовою цінністю, мають яскраве візуальне оформлення та унікальний аромат.

За показником рівня споживання кондитерських виробів у світі Україна знаходиться на восьмому місці, що становить 7,4 кг на душу населення [2, с. 16].

Ринок кондитерської продукції поділяється на такі групи:

- борошняні кондитерські вироби;
- шоколадні кондитерські вироби;

- цукристі кондитерські вироби.

Відповідно до структури ринку виробництва кондитерської продукції, частка кожного із сегментів за 2020 рік склала:

- борошняні вироби – 51%;
- шоколадні вироби – 31%;
- цукристі вироби – 18%.

Отже, найбільша частка припала саме на борошняні кондитерські вироби, що зумовлено їх високою харчовою цінністю та доступністю для споживачів у ціновому сегменті [2, с. 17].

Серед борошняних кондитерських виробів існує широкий асортимент продукції. В залежності від особливостей технологічних процесів на виробництві та сировини розрізняють такі борошняні вироби:

- торти та тістечка;
- рулети, кекси та бісквіти;
- печиво, пряники, вафлі, галети та крекери;
- ромові баби [2, с. 17].

Дані вироби виготовляються на кондитерських та хлібопекарських підприємствах чи у цехах. Виробництво борошняної кондитерської продукції повністю забезпечується сировиною вітчизняного походження [3, с. 45].

Згідно показників 2019 року за рівнем споживання в Україні борошняні вироби посідають перше місце (10,5 кг в рік на душу населення) та є найбільш популярними для українців [3, с. 46].

Ринок кондитерської продукції має високу конкуренцію та насиченість, що спонукає виробників здійснювати пошук нових підходів для отримання популярності серед своїх споживачів. Основними підприємствами з виготовлення борошняної кондитерської продукції є: корпорація «Roshen», ПрАТ «Кондитерська фабрика «АВК» м. Дніпро», ПрАТ «ВО «Конті»», корпорація «Бісквіт-шоколад», ПрАТ «Житомирські ласощі», ПАТ «Полтавакондитер», ПрАТ «Кондитерська фабрика «Лагода»», ПрАТ «Одеса-кондитер», ПрАТ «Монделіс Україна» та інші [3, с. 47].

Основними ринковими лідерами кондитерської продукції, що експортують товари на зарубіжні ринки є: корпорація «Roshen», ПрАТ «ВО «Конті»» та ПрАТ «Кондитерська фабрика «АВК» м. Дніпро». Великим попитом українська борошняна кондитерська продукція користується у Молдові, Білорусі, Азербайджані, Казахстані та Туркменістані. Серед країн ЄС досить активно здійснюється купівля українських солодошів у Польщі та Литві. Також відзначаються досить активний експортний темп зростання на 120% серед країн колишнього СНД та на 60% серед країн ЄС. Слід відзначити, що відбулось збільшення збуту кондитерської борошняної продукції до Монголії, Іраку та Америки [4, с. 123].

Згідно даних рейтингового агентства міжнародного рівня за 2018-2021 рік такі компанії, як корпорація «Roshen» та ПрАТ «ВО «Конті»» увійшли у рейтинг «Global Top 100 Candy Companies». За 2021 рік корпорація «Roshen» зайняла 29 місце, а ПрАТ «ВО «Конті»» – 89 [6, с. 1].

У зв'язку з очікуваним насиченням ринку кондитерської продукції зростаюча конкурентна боротьба буде розвиватися в основному між вітчизняними виробниками. Тому залишаться найбільш конкурентоздатні з них. Конкурентоздатність продукції буде досягатися не тільки за рахунок якості сировинних компонентів, дизайну продукції та її пакування, але і за рахунок розробки і впровадження нових технологій, які забезпечують вигідне поєднання рівня собівартості та якості продукції [5, с. 165].

На ринку кондитерської продукції на даний час існують такі глобальні тенденції:

- конкуренція на кондитерському ринку посилюється, тому що знижується зростання споживання кондитерської продукції на світовому ринку;
- найбільші кондитерські компанії освоїли європейський ринок максимально можливо в нинішніх умовах;
- обсяг споживання кондитерських виробів на основі цукру продовжує скорочуватися [5, с. 167].

Борошняні кондитерські вироби не представляють собою предмети першої необхідності в Україні. Зазвичай найбільший попит продукція має на свята – День Народження, Новий рік, День Святого Валентина, 8 Березня. При здійсненні вибору продукції українці зазвичай обирають саме продукцію вітчизняного виробництва, що зумовлено наступними факторами:

- ціна (продукція вітчизняного виробництва для українців являється більш доступною, на відміну від імпоротної);
- якість (кондитерські підприємства України мають великий асортимент продукції високої якості відповідно до вимог міжнародних стандартів ISO 9000, ISO 9001 та ISO 22000);
- використання тренду Made in Ukraine (українці ще з 2013 року і по цей час підтримують вітчизняних кондитерів) [5, с. 168].

Висновки. Кондитерська галузь України є досить розвинутою та потужною. Борошняні кондитерські вироби являють собою невід'ємний продукт регулярного споживання для харчування середньостатичного українця. Для виробництва борошняних кондитерських виробів є характерним стрімке оновлення продукції та підвищення її конкурентоздатності на міжнародному кондитерському ринку. Згідно аналізу ринку борошняних кондитерських виробів можна відзначити розвиток ринку, незважаючи на ряд деяких коливань. Виробники кондитерської продукції намагаються робити усе можливе для утримання статусу їх високоякісної продукції. Борошняні кондитерські вироби виготовляються виключно із вітчизняної сировини.

На підприємствах активно здійснюється експорт борошняних кондитерських виробів. Однак через впровадження торгівельних обмежень з країнами, які були традиційними ринками збуту закордон, відбувається негативний вплив на динаміку кондитерської продукції, що змушує здійснювати пошук нових ринків. Також, починаючи з 2014 року, через військові дії на території України українські виробники піддаються політичним ризикам із заборonoю експорту усієї кондитерської продукції на територію Російської Федерації. Однак, при встановленні між Європейським Союзом та

Україною зони вільної торгівлі, українські виробники кондитерської продукції матимуть пониження митних тарифів, що відкриє для них найбільш місткий регіональний ринок.

В цілому ринок кондитерської продукції є досить насиченим та висококонкурентним в Україні.

Виявленні закономірності та тенденції розвитку ринку борошняних кондитерських виробів є актуальними в управлінській діяльності профільних підприємств та сприятимуть підвищенню рівня обґрунтованості маркетингових рішень.

Література

1. Бассова О.О. Аналіз сучасного стану та перспектив розвитку кондитерської галузі України. *Ефективна економіка*. 2018. № 5. С. 29.
2. Галушко О. С. Тенденції розвитку ринку кондитерських виробів та особливості трансформації у системі цінностей його учасників. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. № 1. С.15-21.
3. Демяненко К.А. Тенденції розвитку кондитерського ринку України в сучасних умовах. *Молодий вчений*. 2016. № 9(36). С. 45–50.
4. Тичинська А.І., Наумова М.А. Дослідження ринку кондитерських виробів України. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ ім. Василя Стуса*. 2017. № 9. С.122–126.
5. Трофименко О.О., Золотопер М.А. Економіко-організаційні засади розвитку підприємств кондитерського ринку в Україні. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2019. № 24. С. 165–171.
6. Global Top 100 Candy Companies Candy Industry. URL: <https://www.candyindustry.com/2021/global-top-100-candy-companies>.

Reference

1. Bassova O.O. Analiz suchasnoho stanu ta perspektyv rozvytku kondyterskoi haluzi Ukrainy. *Efektivna ekonomika*. 2018. № 5. S. 29.

2. Halushko O. S. Tendentsii rozvytku rynku kondyterskykh vyrobiv ta osoblyvosti transformatsii u systemi tsinnosti yoho uchasnykiv. *Aktualni problemy ekonomiky*. 2018. № 1. S.15-21.
3. Demianenko K.A. Tendentsii rozvytku kondyterskoho rynku Ukrainy v suchasnykh umovakh. *Molodyi vchenyi*. 2016. № 9(36). S. 45–50.
4. Tychynska A.I., Naumova M.A. Doslidzhennia rynku kondyterskykh vyrobiv Ukrainy. *Visnyk studentskoho naukovoho tovarystva DonNU im. Vasylia Stusa*. 2017. № 9. S.122–126.
5. Trofymenko O.O., Zolotoper M.A. Ekonomiko-orhanizatsiini zasady rozvytku pidpriemstv kondyterskoho rynku v Ukraini. *Suchasni problemy ekonomiky i pidpriemnytstvo*. 2019. № 24. S. 165–171.
6. Global Top 100 Candy Companies Candy Industry. URL: <https://www.candyindustry.com/2021/global-top-100-candy-companies>.